

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugosla-
vije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 240—
za pol leta K 120—
za četrt leta K 60—
za en mesec K 20—
Za inozemstvo celotno K 480—

== Sobotna izdaja: ==
za celo leto K 40—
za inozemstvo K 80—

SLOVENE

== Cene inseratov: ==
Enostolpna polna vrsta mali
oglas po K 4— in K 6—
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po K 8—, posilna itd.
po K 12—

Pri večjem naročilu popust.
Izbija vsak dan izvenredni
ponedeljki in dnevi po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Mesečna priloga: Vastnik SKS.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kopirski se ne vračajo; neizplačana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Pašičeva demisija.

Ljubljana, dne 3. decembra.

Demokratsko časopisje je v svojem optimizmu še danes poročalo, da je sporazum med radikali in demokrati dosežen, pa se je motilo. Naša prognoza in naša poročila so bila pa tudi topot točna. Radikalni klub se je uprl sklepu demokratskega kluba, ki je postavil v nasprotju s tajno obvezno obljubo za kandidata za notranje ministrstvo g. Svetozarja Pribičevića. Pašič se je udal, naznanil v seji ministrskega sveta, da bo podal ostavko, in je pri tem sklepu vztrajal kljub temu, da je g. Svetozar Pribičević padel na kolena in bil voljan odstopiti od kandidature za notranjega ministra.

Pašičeva izjava, da je notranja politika dospela na mrtvo točko in se mora nasprotovati med Hrvati in Slovenci na eni ter Srbi na drugi strani popraviti, je velesnačilna in pomenja, da program g. Protića zmaga. Saj bi se bil v nasprotnem slučaju g. Pašič zadovoljil s Svetozarjevim odstopom od kandidature za policajministra. Tudi v slučaju, da je hotel Pašič s svojo izjavo poražene demokrate samo še bolj omejit, in je v srcu pripravljen, obnoviti koalicio z demokrati pod ugodnejšimi pogoji, ostane neomajano dejstvo, da program g. Protića zmaga.

Kralj še ni poveril nobeni osebi sestave kabineta, ampak se je samo posvetoval s predsednikom narodne skupščine, ki mu je nasvetoval, da poveri sestavo vlade zopet g. Pašiču. Pašič je bil nato pozvan na dvor, toda z dvora se ni vrnil z mandatom za sestavo nove vlade. Kralj se hoče posvetovati z voditelji vseh parlamentarnih klubov.

Položaj je navidezno zamotan in vendar se more že danes z vso gotovostjo trditi, da je možna samo dvojna pot iz te večne krize in še ta vodi samo v volitve. Ako se poveri mandat za sestavo vlade kakemu demokratu, se mu bo poizkus ponesrečil, ker ne bo dobil potrebne večine. Računa lahko samo s slovenskimi samostojneži in socialisti, skupaj 114 glasov, v skrajnem slučaju, ako bi pridobil s novimi koncesijami še muslimane, samo 138 glasov. Možna je torej samo obnovljena dosedanja koalicija s koncesijami demokratov v prilog radikalom ali pa — Protićev režim. Pašič bi brez demokratov in brez Protićevega sodelovanja mogel pridobiti samo muslimane in samostojneže, ki so za vstop v vsako vlado, ker smatrajo vlado za korito; ta kombinacija pa ne predstavlja nobene večine. Protić bi pa mogel brez demokratov sestaviti koalicijo radikalov, zemljoradnikov, muslimanov in samostojnežev. Ta koalicija bi štela v parlamentu 160 glasov, torej potrebno večino; izključeno pa tudi ni, da bi pridobil še Narodno zajednico brez Radićevcev ali vsaj tisti del zajedničarjev, ki so dostopnejši za realno politiko, to je za povrnitev v parlament. Morda radikali tako tudi računajo in mirno čakajo preddogodkov, zavedajoči se, da brez njih v sedanjem položaju ni nobena sestava vlade mogoča. Bliznja bodočnost bo pa pokazala, ali misli Pašič takrat resno na izpremembo notranje politike ali pa mehča samo demokrate do popolnega njihovega samozatajevanja.

Briand o razorožitvi.

Pariz, 2. decembra. Ministrski predsednik Briand je izjavil časnikařem, da zavzema Francija v vprašanju razorožitve na kopnem prvo mesto. Francija absolutno ne stremi po ciljih vojaškega nadgospodstva, kakor je to delala svoje čase Nemčija. Francija je vedno vse žrtvovala za mir, toda v teh časih je prisiljena obdržati oborožene sile za varstvo svojih mej. V odgovoru na neko vprašanje glede zadnje izjave lorda Curzona o orijentskem vprašanju je zatrdil Briand, da je bil vedno pripravljen razpravljati z angleško vlado to vprašanje na najbolj prijateljski način, da se mu pa ni zdelo potrebno radi tega sklicavati vrhovnega sveta.

Odstop Pašičevega kabineta.

Demisija sprejeta. — Pašičeva kritika o notranji politiki. — Optimizem radikalov.

Belgrad, 3. decembra. (Izvirno) Danes dopoldne se je vršila seja ministrskega sveta pod predsedstvom Nikole Pašića. Pašič je izjavil, da mora kabinet odstopiti raditega, ker se ni mogla izvesti rekonstrukcija kabineta, kakor je sklenil ministrski svet. Povdaril je, da je notranji politični položaj naše države prišel na mrtvo točko in da je nasprotstvo med Hrvati in Slovenci na eni strani ter Srbi na drugi strani tako veliko, da se morajo napraviti koraki, da se popravi sistem notranje politike. Povdaril je, da zahteva radikalni klub zase notranje ministrstvo. Končno je Pašič izjavil, da vsled sklepa demokratskega kluba ni drugega izhoda kot demisija kabineta.

Zatem je Pašič šel iz dvorane, kjer se je vršila seja. V njegovi odsotnosti je minister Pribičević izjavil, da on iz svoje osebe noče napraviti državnega vprašanja in da zato smatra v interesu države, da od kandidature za notranje ministrstvo odstopi. Demokratski klub da mu je itak izrekel popolno zaupanje.

Pašičev sklep je demokratske ministre iznenadil. Izjavili so, da ne vidijo razloga za demisijo kabineta. V tem smislu je pisalo tudi današnje demokratsko časopisje, da se bo rekonstrukcija kabineta izvršila brez demisije.

Po seji ministrskega sveta se je Nikola Pašič odpeljal na dvor, kjer je ob pol 1. uri popoldne predal demisijo kabineta. Kralj je demisijo sprejel in poveril

Pašiču vodstvo državnih poslov, dokler se ne sestavi nova vlada.

Belgrad, 3. decembra. (Izvirno) Danes popoldne ob 3. je bil pozvan na dvor predsednik narodne skupščine dr. Ribar, da poroča o političnem položaju. Dr. Ribar je kralju razložil ves politični položaj. Novinarjem je dr. Ribar izjavil, da je kralju predlagal, naj novo vlado sestavi Nikola Pašič.

Pašič je bil popoldne ponovno pozvan na dvor. Kralj se je odločil, da se bo posvetoval o rešitvi krize z vsemi parlamentarnimi skupinami. Danes se je že moglo opaziti, da vodi radikalna stranka svojo taktiko v tej smeri, da se najprej prepusti demokratom rešitev sedanjega političnega položaja in odgovornost za vodstvo državnih poslov.

Belgrad, 3. decembra. (Izvirno) Radikalna stranka smatra, da bi se kriza najbolje rešila na ta način, da se ima kot podlaga novega kabineta vzeti radikalni klub, kateri naj bi dobil v vladi predsedstvo, notranje ministrstvo in finance. Nato bi se okoli radikalnega kluba zbrale druge parlamentarne skupine in bi se končno razdelili ostali resorti.

Belgrad, 3. decembra. (Izvirno) Danes se je v parlamentarnih krogih ponovno razširila vest, da demokratski kandidirajo za notranjega ministra dr. Ribarja. Radikali niso zadovoljni s to kandidaturo. Radikalni kandidat za notranje ministrstvo je Milorad Vujičić.

Izjave italijanskega zunanjega ministra Della Torretta.

Rim, 2. dec. 1921.

V seji parlamentarne komisije za zunanje stvari dne 2. t. m. je podal zunanji minister Della Torretta pojasnila o aktualnih vprašanjih italijanske zunanje politike. S pogledom na washingtonsko konferenco je izjavil, da je tamkaj zastopala Italija 1. misel svobodne trgovine in sistema odprte luke v Pacifiku in na Daljnem Vzhodu in 2. se je toplo zavzela za omejitve oboroževanja na tisto mero, ki ga zahteva narodna obramba. Ta misel je zadel na velike težkoče; glede omejitve oboroževanja na morju gresta narazen stališči Japonske in Amerike, razorožitvi na kopnem pa se v prvi vrsti upira Francija. Glede stalnega oboroževanja Francije, Poljske in Jugoslavije je dal Della Torretta glasom rimskih listov pomirljiva pojasnila. Kar tiče francosko-angorske pogodbe, se je pridružila angleškemu ugovoru tudi Italija. Oboroženi spor med Grki in kemalisti v Mali Aziji zelo nasprotuje gospodarski delavnosti Italije v anatolskem pasu. — Z Rusijo se je bila po mnogih ovirah končno sklenila trgovinska pogodba; ko pa se je imela podpisati, je ruski pooblaščenec sprožil vprašanje o likvidaciji prejšnjega ruskega poslanstva v Rimu. Ker je to vprašanje politično in ne spada h gospodarski pogodbi, so se pogajanja o tem zavrnili. Veliko važnost utegne zavzeti misel internacionalnega trsta za gospodarsko rekonstrukcijo Rusije, katero je sprožil v Londonu Stinnes. Ako se zamisel uresniči, bo znala Italija pri tem varovati svoje koristi.

Nova mažarska vlada.

Budimpešta, 3. decembra. Listi poročajo, da se je grof Bethlen posrežilo sporazumeti se z vodilnimi politiki stranke poljedelcev in krščansko-nacionalne stranke v nekaterih točkah delovnega programa vlade, tako, da je pričakovati sestave nove vlade še tekom današnjega dne. Po vesti lista »Budapesti Hirlap«, bo kabinet takole sestavljen: Ministrski predsednik grof Bethlen, zunanji minister grof Banffy, notranji poslanec Iklode-Szabo (stranka malih poljedelcev) ali pa Hencz (stranka ma-

lih poljedelcev), finančni minister državni tajnik Tibor Kallay, trgovina Hegyesalmay ali Kenez (oba disidentna), poljedelstvo državni tajnik Janez Mayer, pravosodje Tomcsanyi, narodna bramba Benicska, uk in bogočastje Wass, narodno gospodarstvo Bernolak. Vzpostavi se tudi ministrstvo za prehrano, katero bi upravljala ali Kenez ali pa Hencz.

Odhijmo prvi naskok.

Sklep višj. šol. sveta, da se vrže iz učiteljskih knjižnic »Slov. Učitelj«, je prvi naskok kulturno-bojnih zagrizencev iz UJU. S »Slov. Učiteljem« poskušajo, nadaljevali bodo, če se jim to posreči, tudi z drugimi našimi listi, kakor: »Z »Vrtem«, »Angelčkom«, »Časom« itd. Polagoma bodo uvedli v šole samo liberalno čtivo, kar se je na nekaterih šolah vsled brezbriznosti naših kraj. šolskih svetov, zgodilo že dejansko. Tudi opazamo, da je v novih berilih vedno manj berilnih sestavkov o Bogu in božjih rečeh. Delajo, kakor se vidi, previdno, »sistematično«. Opozarjamo pa naše krajne šolske svete, da šolski voditelji po še sedaj veljavnih predpisih niso opravičeni odstranjevanja kaj iz šolskega inventarja brez privolila kraj. šol. svetov. Narobe! Šolski voditelji morajo šol. inventar varovati, ki ga preskrbuje kraj. šol. svet. Ako je naročena šola na »Slov. Učitelja« ter se šol. voditelji (dasi doslej še niso dobili nobenega ukaza) boje šol. nadzorovalnih organov, tedaj zahtevajte, da izročajo »Slov. Učitelja« kraj. šol. svetom, ki ga bodo vrnili šol. voditeljem, ko preneha nekulturno delo policaj-režima. Kot odgovor pa lahko krajni šol. sveti pomečejo iz šol. knjižnic vso liberalno šaro, kakor: »Popotnik«, »Zvonček«, »Sokolček« itd. Kdor plača, imej pravico tudi odločevati! Brezbrizne krajne šol. svete, kakor tudi predsednike same pa opozarjamo, da nosijo odgovornost pred Bogom za vso moralno kvaro, ki jo povzroča liberalno čtivo, ki se izroča po naših šolah šolski mladini. Z obziri v kraj! Pogumno na delo. Mir bo zavladal šole po zmagi. Vsi naši listi naj ponatisnejo to notico! Če kedaj, tedaj je sedaj dolžnost naša, da vse, kar čuti še krščansko, stopi v enotno fronto proti skupnemu liberalnemu sovražniku. Peščica liberalnih učiteljev nas vendar ne bo ustrahovala!

Dr. A. L.

Centralizacija državne uprave.

Po načrtu zakona o splošni državni upravi bo centralizem državne uprave deloval po velikih županijah, ki bodo postavljene na čelu projektiranim 26 oblastem. Veliki župan pa bo imel pod seboj še okrajne (sreske) načelnike. V Sloveniji in Dalmaciji bo vsak sodni okraj postal obenem tudi politični okraj (srez) z okrajnim (srezkim) načelnikom na čelu. V Srbiji ostanejo dosedanja srezovi, na Hrvatskem, v Vojvodini in Bosni postanejo politični okraji (srezi) dosedanja kotari in okraji.

V splošno državno upravo spadajo vsi posli iz delokroga ministra notranjih zadev, prosvete, poljedelstva, trgovine in industrije, narodnega zdravja in socialne politike; iz delokroga ministrstva pravde in ver, ki je zamišljeno kot eno ministrstvo, vse ono, kar se nanaša na vere, iz delokroga ministrstva šum in rud, kar se nanaša na nadzorovanje zasebnih šum.

Kako bodo vršila druga ministrstva svoje posle, o tem ni v zakonskem predlogu o splošni državni upravi nič povedano, čeprav ne razumemo, zakaj bi n. pr. organizacija ministrstva za javne zgradbe ne spadala v pojem »splošne uprave«. Odnosaji organov splošne uprave do organov posebej organiziranih centralnih uprav se bodo uredili, kakor zakon obeta, v specialnih zakonih. To se pravi, da n. pr. finančna uprava še ne ve, kako bi se organizirala in bo morala še dolgo čakati, da pride do konkretnih sklepov, dokler bodo rokovodili ž njo totalno nesposobni ljudje. Tudi prometno ministrstvo še vedno dela nove poskuse z organizacijo, ki se več ozirajo na to, kako bi se ustvarila mastna mesta za gotove zaslužke strankarje in kandidate belgrajskih porodic, kakor pa na prometne interese. A odnosi izmed splošne uprave in vojaške uprave bi se že danes lahko ustanovili, ako bi med centralisti ne bilo toliko averzije proti resnemu delu.

Sicer pa tudi splošna uprava s tem zak. predlogom še ni prav nič urejena, tudi če postane zakon. Člen 12. modruje: »V delokrog velikega župana spadajo vsi posli splošne uprave, kateri so po obstoječih predpisih izvzeti iz delokroga okrajnih upravnih oblasti, a niso pridržani za ministrov delokrog.« Toda kaj je v današnjem kaotičnem stanju »izvzeto« in »pridržano«, tega sigurno ne ve noben minister in noben uradnik! Vsi postoječi zakoni, spadajoči v splošno upravo, so preluknjani, razcepani, v razvalinah. V čl. 13. zakonodajalec to sam pripoznava: »V delokrog ministra spadajo vsi posli glede organiziranja upravnih oblasti, vrhovno vodstvo celokupne organizacije in vrhovni nadzor nad upravnimi oblastmi in organi. Razven tega (opomba pisceva: razven splošnih fraz, ki spadajo prej v ustavo, nego v specialne zakone!) vsi posli, kateri bodo v zakonih o ureditvi pojedinih ministrstev ali v drugih posebnih zakonih zadržani za delokrog ministra.« Oblasti in velike župane bomo torej imeli, ali kaj bodo delali, v kakih odnosjih bodo stali do centralnih uradov bodisi splošno ali posebej organizirane državne uprave, tega še ne vemo, to bomo izvedeli še le iz drugih posebnih zakonov. Kdaj pridejo ti zakoni? Vzgladna malomarnost in nesposobnost centralnega uradniškega aparata, predvsem pa ministrov, nam ne dajo upanja, da se bo to že kmalu zgodilo. No, saj je centralizem glavno, da postavijo samo vidno znamenje centralizma, velike župane, vse drugo bo že prišlo, četudi med tem upravnim strojem ne funkcionira in ljudstvo trpi škodo.

A velike župane je treba hitro nastaviti. Ni še poslopij za urade, ne uradnikov in stanovanj za nje, ni še jim določen delokrog, a veliki župani že morajo biti. Treba je hitro delati, ne v interesu države in ljudstva, ampak v interesu sedanjih vladnih strank, kajti ne ve se ne za dan in ne za uro,

kaj bodo morale odstopiti in dati drugim vajeti v roke.

Člen 25. govori: »V roku od 3 mesecev, ko stopi ta zakon v veljavo, se bo izvršilo imenovanje velikih županov.« Veliki župan se postavlja s kraljevim ukazom na predlog ministra notranjih zadev, a s pristankom ministrskega sveta. Zasedaj ostane predlagajoče ministrstvo še v rokah demokratov, zato pa še posebno naglo hitimo!

A kdaj bodo začela delovati srezka načelstva? Zakonski predlog molči. Kdaj bodo imenovani srezki načelniki? Predlog molči. Kateri delokrog bodo imeli? Molči. Kako se bodo razrešila okrajna glavarstva? V obrazloženju, ki je pridljano zakonskemu predlogu, je zakonotvorec zapisal: »Najtežje je rešenje vprašanja, kako se ustanovi delokrog (srezke) okrajne in oblastne upravne oblasti... Morali bi se v to svrhu pregledati vsi zakoni, naredbi itd., ki so v državi v veljavi.« To je seveda bilo nemogoče, ker to zahteva delo!

Gotovo, da razdelitev delokroga ni tako lahko. Toda zakaj pa se gg. zakonotvorci ne oglejo ozreti na zgled v Srbiji, kjer imamo centralistično upravo z oblastmi (okrug) in srez? Ker ta centralistični upravni aparat strašno slabo dela! Osobito srezki načelniki nimajo mnogo drugega delokroga, nego da na starih ključih z žandarji skupaj lovijo hajduke, razbojnice in tatove. Srezki načelnik ni mnogo več kakor vodja srezkih žandarjev. Centralistična uprava se niti v mali Srbiji, v kolikor pride upravna tehnika v poštev, ni izkazala.

Kako nepopolno in nezrelo je zamišljena tudi likvidacija sedanje pokrajinske uprave, o tem drugičkrat.

Šramek in Hlinka.

Praha, 1. dec.

Važen dogodek, ki se je odigral te dni v češkoslovaškem parlamentnem življenju, vzbuja danes zanimanje več ali manje cele tujkajne javnosti in išče izraza v dnevnem časopisju vseh strank. Najbolj zainteresirana na tem dogodku pa je češka in slovaška katoliška javnost, ker je prizadejala sama. Parlamentarni klub »lidovcev« t. j. poslancev češkoslovaške ljudske stranke se je razdelil in sicer s tem, da je 12 poslancev slovaške ljudske stranke s posl. Hlinko na čelu naznanilo svoj izstop iz skupnega kluba in ustanovilo lastni klub. Sledil je v tem tudi razkol v klubu senatorjev. Za vzrok izstopa navajajo Slovaki sklep parl. kluba Čsl. ljudske stranke z dne 25. novembra, ki veže vse klubove člane glasovati za državni proračun. Splošno se pa sodi in zatrjuje, da je bil to samo povod, zakaj exodus Slovakov ima drug stvarnejši vzrok starejšega datuma, ki ga pa ne eni ne drugi dozdej še ne omenjajo. Čehoslovaški klub je izdal o tem dogodku uradno poročilo, v katerem pripominja na koncu, naj slovaška katoliška javnost razsodi o pravilnosti takega postopanja. Češko katoliško časopisje v ostrem tonu obsoja poslance in senatorje slovaške ljudske stranke, češ, da so politično naivni, njihov exodus ne bo koristil ne enim ne drugim, ampak edinole njihovim političnim nasprotnikom. In res izdaja časopisje protikatoliških strank neprikrito svoje veselje. Radujejo se zlasti socialisti, katerim je bila enotnost češkoslovaške ljudske stranke trn v peti že od nekdaj, zlasti pa še poslednji čas, ko so se »lidovci« z vso močjo vrgli na strokovne organizacije in to z velikimi uspehi. Socialdemokratsko glasilo »Pravo lidu« piše, da bo dosedanji vpliv

kluba močno padel, kajti oba v bodoče mala kluba bodeta le stranskega pomena. Namiguje tudi, da lidovci izgube zdaj pravico imeti dva ministra v vladi. Podobno razmišlja tudi narodnosocialistično »České Slovo« in drugi hitri računarji. Demokratične »Národní Listy« pa z državotvornega stališča obžalujejo, češ da slovaški »lidovci« navajajo vodo na mlin onih, ki hočejo, da bi v republiki vladala češko-nemška socialistična koalicija, misel, ki dobiva čimdalje več tal. Iz tega razloga so tudi nemški listi polni mogočih in nemogočih kombinacij.

Naravno je, da pomeni odhod katoliških Slovakov iz skupnega kluba oslajenje njihovega postojanja. Čeprav iz tega razdvojenja še ne sledi, da so njihova pota v bodoče ločena popolnoma, kajti v kulturnih vprašanjih pojdeta tudi v bodoče oba kluba složno, vendar je resnica, da je vpliv na znotraj in na zunaj enotnega kluba večji kot dveh manjših rivalov. Sedanja čehoslovaška narodna vladna večina, ki jo tvorijo soc. dem. (48 posl.), agrarniki (41 posl.), nar. socialisti (25 posl.), lidovci (21 preje 33 posl.), nar. dem. (19 posl.), ima še vedno znatno premoč nad nemško-mažarsko-komunistično opozicijo s 103 poslanci.

V klubu Čsl. ljudske stranke je bilo nesoglasje že staro. Parkrat se je celo javno pojavilo in ni še dolgo od govoric o preteči klubovi krizi, ki so že enkrat preplavile javnost. Razlika, ki loči obe klubovi struji, temelji na diverznem naziranju načina klubove politike, ki je takorekoč posebejljena v njihovih voditeljih magru Šramku in Hlinki. Prvi, vseskozi oprezen, vedno precenjujoč in vpoštevajoč vse okolnosti za in proti, tudi do neverjetne možnosti, spreten politik in diplomat, vaje pogajanj in kompromisov, daje tudi celotnemu klubu smernice v istem smislu. Drugi pa je izvrsten psiholog množice, odločen borilec za pravice ljudstva, nasprotnik kompromisov in nepopustljiv, odkrit v mišljenju in izgovorih v besedah, ker pove javno in vsem, kar misli in čuti, čemur se ima tudi zahvaliti, da so ga Čehi kmalu po prevratu vsled njegovega odločnega nastopa za avtonomijo Slovaške zaprli, češ da je veleizdajalec. Buditelj slovaškega naroda pod mažarsko vladno, boril se je po prevratu za pravice slovaškega ljudstva in se protivil invaziji brezverskega češkega elementa na Slovaško. Ni pa našel zadostne podpore in razumevanja pri somišljenikih na Češkem in Moravskem. Zadnji čas je navidez popustil, toda kakor je videti, povede svoj boj dalje brez ozira na desno in levo.

Škoda, da se značaj Šramkov in Hlinkov nista spojila v enem samem možu, voditelju katoliških Čehov in Slovakov! V postopanju Slovakov vidimo popolnoma naravni razvoj in potrebo, ki končno ne bo škodovala nikomur, ampak le koristila obema, če ne bodo naravnega poteka umešno poganjali.

Politične novice.

+ Delovanje g. poslance Škulja. Dne 29. novembra se je vršil v Huželju ob Kulpi shod. Poročal je poslanec Škulj o sedanjem političnem in gospodarskem položaju. Sklenile so se resolucije, v katerih se vlada pozivlja, da naj ne krati dosedanjih pravic ljudstva, ker s tem se gospodarsko upropasti cela kulpska dolina, ki se s tem preživlja. Popoldne se je vršil shod pri Fari. Poročal je poslanec Škulj. Ves zbor je ogorčeno protestiral proti trditvam, ki se javljajo v raznih slovenskih časopisih, da železnica Kočevje—Brod—Moravice

bi bila v korist le dvema kapitalistoma. Dejstvo je, da vse prebivalstvo od Prezida, Čabra, Oslinice in ob vsej Čabranki in Kulpi do Broda nestrno pričakuje udeležitve te 40letne svoje želje in prošnje, ker v železnici vidi svoj edini gospodarski spas, drugače se mora dve tretjini prebivalstva izseliti. Shod na Vrhu in Banjiloki 30. novembra je potekal v istem smislu, poročal je poslanec Škulj. Zavzele so se resolucije proti omejitvi krošnjarstva in ogorčeno obsodilo trditve, da železnica Kočevje—Brod Moravice ne bi bila v korist ljudstvu, dočim cel kompleks od Grčar do Pirč navezuje vso svojo gospodarsko prihodnost na omejeno prometno zvezo. In vseh shodih se je izražala zahvala Jugoslav. klubu in še posebno domačemu poslancu g. Škulju za njegovo neumorno delo v korist tujkajnega siromašnega prebivalstva. Radikalno stranko ljudstvo z nasmehom prepušča onim nerazsodnim Kočevjarjem, ki te nove politične prikazni še ne razumejo. »Radikalac« pa g. dr. Sajevcu, ki se na poštarje jezli, ker mu ljudstvo njegov časopis dosledno vrača.

+ Protič in Radič. O vsebini razgovorov med Protičem in Radičem so listi avočas mnogo ugibali. Sedaj je pa objavil »Zagrebački Dnevnik« v 77. številki razgovor z Radičem, ki je rekel sotrudniku lista: »Stojan M. Protič ima od hrvatskega bloka sploh od hrvatske republikanske stranke pa še posebej močno garancije za svojo politiko v tem, ker sem mu v vseh štirih razgovorih naglasil sledečo tri točke: 1. Kljub vsi nesilnosti trenutnega režima nihče na Hrvatskem ne sovraži Srbov in srbskega naroda, 2. Hrvatje so od dne do dne složnejši in močnejši doma in v svetu in 3. Hrvatje smatrajo, da se mora ustavno vprašanje in hrvatsko vprašanje rešiti v svobodnem sporazumu s Srbijo in s srbskim narodom brez tujega vmešavanja.« — Zanimivo je, da je ta razgovor Radičev objavil tudi Stoj. M. Protič v svojem »Radikalu«, a brez besedice komentarja.

+ Ministrstvo za pripravo ustavodajne skupščine obstoji še vedno in ima tri oddelke; splošni oddelke, oddelke za izenačenje zakonov in oddelke za ustavodajno skupščino, čeprav imamo ustavo že nad pol leta. »Ali obstoji ta oddelke,« tako se vprašuje »Pravda«, »le vsled tega, ker predvideva razpad radikalno-demokratske koalicije, prihod Protičev in — revizijo ustave?«

+ Važne konference v Londonu. Takoj potem, ko je zapustil London znani nemški veleindustrijec Stinnes, sta se podala v London nemška državnika Rathenau in Simon. O njuni nalogi se od uradne strani ne poroča ničesar, pač pa angleški listi pišejo, da Lloyd George pripravlja velik načrt, kako sanirati nemški industrijski trg, ker je prepričan, da tudi zavezniki ne bodo mogli razviti svojih gospodarskih sil, če se Nemčija ne postavi na noge. Konkretno pa gre za to, da se dovoli Nemčiji vsaj moratorij dveh let, tekom katerega se ji odpusti odplačilo reparacij, da se finančno popravi. Francoski krogi so temu načrtu zelo nenaklonjeni, dočim ga tudi v Ameriki zagovarjajo.

+ Washingtonska konferenca. Glede na kitajsko vprašanje se ni še ničesar drugega sklenilo nego da se izbereta dve komisiji, ki bosta na licu mesta proučevali upravne in justične razmere, da potem podata svoje mnenje, ali se morejo ukiniti eksteritorialne pravice inozemcev na Kitajskem. Kitajski delegat je zahteval med drugim tudi, da se razun ostalih mednarodnih čet umaknejo tudi Japonci iz Mandžurije, kjer stoji ena japonska divizija. Japonski delegat je izjavil, da načeloma ni

proti, kakor hitro bo Kitajska sama vstanu vzdržavati red. — Tudi glede bodočega razmerja med vojnimi brodovji velesil še ni dosežen končni sporazum; zdi se pa da se bo sprejelo sledeče razmerje med brodovji Anglije, Amerike, Japonske, Francoske in Italije: 5:5:3:2:2. — Ako se vsa ta vprašanja ugodno rešijo, misli Harding ta koj pričeti s pripravi za veliko finančno konferenco v svrhu vpostavitve zdravih gospodarskih razmer v vseh državah.

+ Ukrajinsko gibanje. Na Dunaju je začel izhajati list »Ukrajina« v ukrajinskem in francoskem jeziku, v katerem se nahaja na prvi strani proglas »Političnega odbora nacionalne Ukrajine« in »Kvartirja generalnega štaba vstaških ukrajinskih čet«, v katerem se proglašuje boj zoper ruski sovjet kakor tudi zoper rusko monarhistično reakcijo in se zahteva Velika Ukrajina v alijanci s Poljsko in Francijo. — Zdi se, da je to glasilo Petljure, ki zopet vodi vstaško gibanje v Malorusiji, kakor pravi, s pomočjo Poljske. Glede končnega usepha tega gibanja se ne more za enkrat čisto nič reči.

Goriško pismo.

Gorica, dec. 1921.

Stavka, ki se je vršila zadnje dni v Julijski Benečiji, je končala s porazom onih, ki so se borili proti temu, da bi jim znižali dmino. Tiho, brez odpora so šli delavci zopet na delo. Razmere niso več take, da bi lahko delavstvo vzdržalo stavko dolgo časa, in tako zmazalo, posebno ne, ker bi bilo temu ali onemu industriju ljubo, da bi zmanjšal svoj obrat, ali ga sploh opustil. Proti temu, se zdi, da ni orožja. Ljudstvo hoče živeti, četudi živi pod mnogo skromnejšimi pogoji. Če bi stavkali oni delavci, ki so neobhodno potrebni za ta ali oni obrat, tedaj bi bila stvar drugačna. Toda ne bi mogli vzdržati splošne stavke v vsch panogah dela, ker se zdi, da so organizacijske blagajne izčrpane in stoji na strani industrijcem ne samo država s svojim vojaštvom, ampak tudi tisti del javnosti, ki mu pravimo fašizem in tudi del delavstva. Kaj pomeni fašizem v tem boju, ve, kdor jih vidi nastopati. V Gorici so se bahali, da so pogнали celo množico socialistov in komunistov v beg. V Trstu isto. Poleg tega so v Trstu naredili zločin, ki presega vse meje — a je njim popolnoma umljiv, dasi se ga sramujejo. Mislimo na umor stavca Müllerja. Takih sredstev se dosedaj delavstvo vendarle ni posluževalo, ker ve ceni človeško delo in človeško življenje.

Tu in tam smo slišali vprašanje: kaj pa naše delavstvo? Slovensko delavstvo ne pride v poštev kot tako, ker je organizirano ali v komunistični ali v socialistični organizaciji. Kar je pa izven teh organizacij, ni tesneje organizirano in če je stavka v kakem obratu, itak ne gredo na delo.

Popolnoma napačno je mnenje, da so se cene živlom pocenile. Nasprotno je res. Cene od poletja posebno v živilih so znatno poskočile in če jemljemo vpoštev 7 do 15 odstotno znižanje plač, je nezadovoljstvo delavskih množic jasno. Tudi je res, da so po nekaterih krajih Italije cene živlom nižje kot pri nas, dasi bi moralo biti ravno nasprotno.

Te krize se bodo ponavljale, stavke se nadaljevale. Julijska Benečija je boleča rana Italije, tista »zlatonosna« dežela, v katero romajo še danes v množicah, jim dela sive lase; posebej pa še Trst, ki ima od svoje slave le lačne množice in pomen provincialnega pristanišča.

Tu ne pomaga vse nič, ne zatiranje Slovencev, ki se večinoma žive od svoje

Colomba.

11

Prosper Mérimée. — Poslovenil — E.—.

(Dalje.)

»Ta,« je rekla, »izvrstno mora nesti kroglo.«

Njen brat je bil v zadregi pri zahvaljevanju, kajti kosilo je bilo že itak preveč »o pravem času«, da bi ga zavlačevali z opravi. — Miss Lidija je bila vsa iz sebe, ki je gledala Colomba, ki se je ustavljala, da bi sedla k mizi in odnehala šele na bratov pogled ter naredila po lepi katoliški navadi znamenje križa pred jedjo.

»Hm,« si je rekla, »kako je preprosta.« Obljubljala si je, da doživi ob tej mladi predstavitelji starih korzijskih običajev marsikako zanimivost. Orsu očitno ni bilo vse ravno najbolj všeč, — brez dvoma se je bal, da ne bi sestra rekla ali storila kaj takega, kar bi le preveč dihalo po njeni vasi. Toda Colomba ga je venomer opazovala in uredila svoje kretnje po bratovih. Včasih ga je pogledala prodirno z nenavadno žalostnim izrazom; in kadar so Orsove oči ujele njene, je on prvi umaknil svoj pogled, kakor da se hoče ogniti vprašanju, ki ga je le predobro razumel. Govorili so francosko, kajti polkovnik je razumel laško zelo slabo. Colomba je razumela francosko in je izgovorila še dosti dobro tistih par besed, ki jih je izpregovorila z gosti.

Po kosilu je polkovnik, ki je zapazil za-

drego med bratom in sestro, vprašal Orsa s prirojeno odkritostjo, ali morda ne želi govoriti na samem z gospodično Colomba in se izrazil, da je v ta namen pripravljen umakniti se s svojo hčerko v sosednjo sobo. — Orso se je hitel zahvaljevati in praviti, da bosta imela še dosti časa za pogovor v Pietraueru. Tako se je namreč imenovala vas, kjer si bo moral ustvariti svojo prestolico.

Polkovnik se je kot navadno, zleknil na blazinjak, miss Nevil pa je poskušala napeljati pogovor o najrazličnejših predmetih obupala, da bi mogla lepo Colomba pripraviti do govorice in je prosila Orsa, naj bere kak Dantejev spev: to je bil njen pesnik ljubljene. — Orso si je izbral spev iz »Pekla«, kjer opeva dogodbo Francesca Rimini ter je začel brati poudarjajoč kar najbolje je pač znal te vzvišene terčine, ki tako dobro dokazujejo, kako nevarno je dvema brati knjigo o ljubezni. Po meri, v kateri je bral, se je Colomba približala mizi in dvignila dotlej povešeno glavo; v njenih razprtih zenicah je plamenel nenavaden ogenj: zardela je, zopet krog in krog pobledela, se nestrno premetavala po stolu sem in tja. Čudovita laška nřav, ki za razumevanje pesništva ne potrebuje dlakocepea, ki bi ji šele razkrival lepoto!

Ko je bilo branje končano, je kriknila: »Kako lepo je bilo to! Kdo je zložil to, dragi brat?«

Orso je bil nekoliko vznejevoljen in

namesto njega je smehljajoč se odgovorila miss Lidija, da je to florentinski pesnik, ki je umrl že pred več stoletji.

»Dam ti brati Danteja,« je rekel Orso, »ko pridemo v Pietraueru.«

»Moj Bog, kako je to lepo!« je ponovila Colomba; povedala je tri ali štiri terčine, ki si jih je zapomnila, najprej tiho, potem pa se je razvnela in jih prednašala glasno z veliko večjim izrazom, kakor jih je bral prej njen brat.

Miss Lidija ji je rekla vsa začudena: »Zdi se mi, da zelo ljubite pesništvo. Kako vam privoščim srečo, da boste brali Danteja kot novo knjigo!«

»Poglejte, miss Nevil, kakšno moč imajo Dantejevi verzi,« je rekel Orso. »Vznemirijo morejo tako malo divjakinjo, ki ne zna ničesar razen svojega »Oče naš«. Toda motim se; spomnim se, da je Colomba strokovnjak. Še otrok se je že trudila z verzi in oče mi je pisal, da je najboljša včerajšica v Pietraueru in dve milji naokoli.«

Colomba je proseče pogledala brata. Miss Nevil je slišala govoriti o korzijskih pesnikih in je mrla od hrepenjenja, da kdaj kako sliši. Tudi ona je hotela prositi Colomba, naj ji prednaša spev iz lastne zakladnice. — Orso je sedaj poln kesanja, da jo je spomnil pesniških navdihov svoje sestre, posređoval. — Rotil se je, da ni nič bolj nekusno kot korzijska ballata, ugovarjal, da bi se korzijski verzi navajali za

Dantejevimi, to bi se reklo izdajati lastno deželo, da bi le dražila občutljivost miss Nevil; — končno se je nekako prisiljen udal in rekel sestri:

»No, dobro! Prednašaj kaj; toda čisto kratko!«

Colomba je vzdihnila, zrla minuto pozorno v mizni prt, potem v stropne tramove; končno si je zakrila oči z roko, kakor tisti ptiči, ki se pomirijo, ker mislijo, da jih nihče ne vidi, kadar sami nikogar ne vidijo. Pela oziroma prednašala je tole serenato z negotovim glasom:

Mlado dekle in grivar.

V dolini, daleč za gorami, — vse dni solnce éno uro samo sveti; — temna hišica stoji v dolini, — trava raste tam na pragu. — Vrata, okna vedno so zaprta. — Nikdar dim iz strehe ne kadi se. — Ko opoldne solnce pride, — eno okno se odpre; — in sirota sede, prede ob kolesu: — prede ona in pri delu poje — pesem, pravo žalostinko; — pa nobena pesem njeni ne odpeva. — Lep pomladni dan — grivar sede na drevo soscinje — in posluša petje mladega dekleta. — »Mlado dekle,« reče, »ti ne jokaš samo, — kruta zanjka mi družico je ugrabila.« — »Grivar, daj, pokaži meni zanjko ugrabljivo; — naj visoko bo kot so oblaki, — koj na zemljo bom jo potegnila. — Toda jaz, ubogo dekle, kdo mi vrne brata, — brata mojega v deželi dalnji?« — »Daj, povej mi, dekle, kje tvoj brat mudi se, — krila moja ponesó me k njemu.«

zemlji, ne protežiranje Italijanov, ki se lačni vrivajo med nas. Politika, ki jo uganjajo z nami, jim ne bo dala ne časti in ne kruha — to je enkrat ena!

Eno pa je gotovo: Če bi nam dala svoje pravice, tedaj bi imela vsaj čisto vest, da je storila pri najboljši volji vse. Danes pa niti te zavesti ne more imeti!

Dnevne novice.

— Proslava 15 letnice »Domagoja« v Zagrebu. Jug. kat. akad. društvo »Domagoj« v Zagrebu priredi 8. decembra svečano akademijo v dvorani Hrv. glasbenega zavoda. Sodeluje oratorijski zbor sv. Marka pod vodstvom g. prof. M. Stahuljaka.

— Boj za šolo v Planini. Kot odgovor na naš članek pod zgornjim naslovom je prišlo »Jutro« z dne 27. nov. dopis iz Planine, v katerem trdi, da je naše stališče »brezvestno hujskanje«, češ da država šolo vzdržuje in ne občina. O tem, kaj plačuje za šole država in kaj občine, se z »Jutrom« ni vredno prepirati; tozadevna podrobna pojasnila dobi vsak lahko pri svojem krajnem šolskem svetu. Nesporo pa je, da občina Planina ne bo zmogla nositi sedanjih stroškov brez ogromnega povišanja doklad, če ostane sedanja meja med Italijo in Jugoslavijo končnoveljavna, ker v tem slučaju izgubi občina dve tretjini trdnih davkoplačevalcev. Zato smo še danes mnenja, naj blagovoli višji šolski svet počakati s svojo odločitvijo do končnoveljavne razmejitve. Kar se pa tiče učnih uspehov v petrazrednici ali štirirazrednici, naj nam bo dovoljeno povedati, da živi v Planini jako mnogo ljudi, ki pravijo, da je izkazovala nekdanja dvorazrednica mnogo lepše učne uspehe kot sedanji štirje razredi in tudi nameravani peti razred ne bo mnogo pomagal.

— »Društvo Kamnik« v Kamniku vprizori dne 4. decembra 1921 ob 4. uri popoldne lepo igrano »Za svobodo in pravico«. Vsi prijatelji uljudno vabljeni.

— Dr. Mihajlo Rostohar, bivši docent na češkem vseučilišču v Pragi, je dobil povzic za profesorja na novoustanovljenem vseučilišču Masaryka v Brnu, na katerem bodo delovale najodličnejše znanstvene moči Češkoslovaške. Dr. Rostohar je svoj čas habilitiral v Pragi pod pogojem, da pride vpoštev za profesorja v Ljubljani, kakor hitro se ustanovi univerza. Dr. Rostohar predava eksperimentalno psihologijo.

— Na sodnji dan. Ljudsko igrivo v 4 dejanjih vprizori prostovoljno gasilno društvo Stare Vrhničke na praznik, dne 8. decembra t. l. v »Kino-dvorani« na Vrhnikih in ponovi v nedeljo, dne 11. dec. t. l. v »Rokodelskem domu« na Vrhnikih. Obakrat točno ob pol 7. uri zvečer. — Ker društvu primanjkuje še denarja za naročene cevi, vabi odbor gasilnega društva sl. občinstvo z Vrhničke in okolice, da v obilnem številu poseti to prireditel. V ta namen se tudi preplačila hvaležno sprejemajo.

— Protestni shod hišnih posestnikov v Ljubljani proti nameravani stanovanjski uredbi se vrši v nedeljo, dne 11. decembra 1921 ob 10. uri popoldne v veliki dvorani hotela Union. Ker se hoče najemnike zaščititi še za celih 6 let in s tem hišnim posestnikom vzeti vsako pravico razpolaganja nad svojo lastnino, je dolžnost prav vsakega hišnega posestnika, da se gotovo udeleži tega važnega stanovskega shoda in pričakujemo, da nihče ne izostane iz Ljubljane in nje okolice. Vabljeni so na shod hišni in zemljiški posestniki iz cele Slovenije. — Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

— Številčno stanje naše armade. Iz proračuna za l. 1922 je razvidno, da šteje naša armada 6899 aktivnih častnikov, za katere bo treba 23.977.876 dinarjev, vojaški (civilni) uradniki pa bodo veljali 1.224.079 dinarjev. Med aktivnimi častniki sta dva v činu vojvod, dalje 24 generalov, 424 polkovnikov, 462 podpolkovnikov, 1097 majorjev, 861 kapetanov prve kl., 1176 kapetanov druge klase, 815 poročnikov in 1587 podporočnikov. Za napredovanja med letom je vpostavljenih 1.088.800 dinarjev, redne doklade pa znašajo 964.950 dinarjev. Največjo doklado ima načelnik generalnega štaba, ki dobiva 54.750 dinarjev. Za vojaške gojence v tujih državah je predvideno 2 milijona dinarjev, za skupne namene pa istotako 2 milijona. Zandarmerija, koje število presega 20.000 mož, bo veljala okroglo 185 milijonov dinarjev, mornarica pa 79 milijonov dinarjev. Za obmejne čete je predvidenih 150 milijonov dinarjev.

— Škandal. Zadnje dni sta iskala po vseh slovenskih časopisih — tudi demokratičnih — dva slovenska odvetnika tipkarice, ki bi bila popolnoma zmožna tudi nemške stenografije. Ker sta gospoda Tingl Tangl in Ribnikar kar najodločneje proti učenju nemščine in proglašata vsakogar, ki bi se drznil zagovarjati učenje nemščine, za avstrofila in naši državi nevaren element, ki zasluži najmanj vislice, se čudimo, da se nabajajo med slovenskimi odvetniki drzneži, da kar tako javno rujejo proti državi in iščejo nemške jezika zmožne uslužbence.

— Pevska zveza in uprava »Pevca« v Ljubljani se je preselila v II. nadstropje Ljudskega doma poleg pisarne S. K. S. Z. Uradne ure za stranke od preklica samo v sobotah od 9. do 10. ure popoldne. Kdor želi ob drugih dneh kakega pojasnila, naj vpiše svoje želje v dopisno knjigo, ki je na razpolago v pisarni S. K. S. Z., na kar mu pismeno odgovorimo.

— O starem in o mladem Pašicu. Cievrič piše v »Beogradskem Dnevniku«, da je stari Pašić sicer bogat, toda precej skop. Njegov sin pa je la-

hkoživec, ki stane starega Pašića silne novce in uganja škandal za škandalom, tako da so mu v Parizu prepovedali celo vstop v neko boljše kavarno. Nedavno je razbil v Belgradu veliko gostilniško okno, za katero je moral plačati 6000 dinarjev za škodo. Zeni je kupil zimsko suknjo za 100.000 dinarjev. Sedaj si bo sezidal v Belgradu krasno, luksuzno urejeno palačo, ki bo lahko tekmovala s kraljevim dvorcem. Denar, ki ga troši, si je zaslužil s »trgovino« s sladkorjem, z orožjem in municijo, pri volih in ovcah itd. On sicer ni trgovec, toda oče njegov ima dobro ime...

Cebelarška podružnica za seliško dolino ima občni zbor v nedeljo, 11. decembra ob 11. uri popoldne v društvenem domu. (K)

— Gradjevna uprava djaškog doma v Zagrebu treba za djaški dom pokuštvo iz mekog drva za 150 soba i 300 kom. željeznih kreveta. Pozivaju se svi oni interesenti, koji posebno pozvani nisu, da odnose upite zatraže u pisarni gradjevne uprave na tehnič. Trg 29. listopada 1918, br. 10. Graditelj Potočnjak.

— Kdor je zgubil na vlaku med St. Vidom p. Stični in Radohovo vasjo dne 28. novembra 1921 zvečer žepno uro, naj se oglasi pri župnem uradu Primskovo pri Litiji.

Dijaški dan 1921.

Na praznik Brezmadežne, dne 8. decembra, praznuje vse katol. dijaštvo Jugoslavije svoj praznik. Ta dan naj bi bil dan iskrene manifestacije za visoke ideje krščanskega življenja in dela, bil bi pa naj tudi dan pobratimstva vsega, kar upa v bodočnost katoliškega ljudstva, kateremu voditelj naj postane enkrat današnji katoliški dijak. Uverjeni smo, da bo 8. december vsem tem namenom v polni meri zadostil.

V Ljubljani bo prisostvovalo jutraj ob 6. uri vse katoliško dijaštvo sv. maši, ki jo daruje gospod škof in med katero bo skupno sv. obhajilo. — Ob pol 10. uri se vrši slavnostno zborovanje v veliki dvorani Ljudskega doma. Poleg dijakov govori tudi narodni poslanec dr. Gosar. Tega zborovanja bi se bila dolžnost udeležiti vsej katoliški Ljubljani in upamo, da se bo to tudi zgodilo. — Zvečer ob pol 20. uri prirede Dijaški Orel in Orlice-dijakinje v dvorani Uniona telovadni večer.

Pričakujemo, da bodo ta dan vsi naši somišljeniki jasno pokazali našemu dijaštvu, da so pripravljeni podpirati in v teh težkih razmerah, da pa pričakujejo od njega bodočnosti. Polnoštevila udeležba od strani vseh naših krščansko-socialnih organizacij bo ta dan najlepši dokument ljubezni, s katero gledamo na nadebudne vrste katoliškega dijaštva.

Štajerske novice.

Š Sv. Miklavž je dobil SLS župana. Dolga, huda borba se je vršila pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju, borba za občino med SLS in JSDS. Rekurzi so kar frčali sementari, dvakrat so volili tudi župana, a obakrat sta oba kandidata propadla z enakimi glasovi. Še le zdaj ko se že bliža sv. Miklavž, je usoda odločila en glas več za SLS župana. Tako je Sv. Miklavž dobil župana v osebi Jožeta Vavhnika.

Š Mlečni boji v Mariboru se ponavljajo dan za dnem, obležalo je že mnogo žrtve razližega mleka in obsedelo bo tudi nekaj žrtvi radi žaljenja javnih organov, težke žrtve tudi radi — občinskega sodišča. V teh bojih trpe tudi konsumenti, ki ne dobe mleka za otroke in jim proti nevarnost kazni, če plačajo kje na skrivaj mleko dražje kakor je maksimirano. Vseled teh vsakdanjih bojov prihaja na mariborski trg vedno manj mleka, včasih sploh izostane. Ko se je živina še lahko pasla, so pustili, da so se cene res že pretirano dvignile od 6 kar na 10—12 kron, še le ko je letos malo zelenemu-štajerju grozil beli sneg, ko je krma od 400 kron poskočila na 800 kron, ko je bilo vsled slabe drage krme vedno manj mleka tudi pri živinorejcih, tedaj se le so zmoglovali maksimalno ceno na 8 kron. To je rodilo takoj hude odpore in boje in pomanjkanja mleka v mestu. Vse to bi bilo lahko izostalo, da so pustili mleku ceno na 10 kron, kar komaj odgovarja resničnemu razmerju. Zahtevali naj bi bili res pristno mleko ter primerno kaznovali ne-poštene manipulacije. Na mestnem magistratu gospodarijo zdaj socialisti. Kaj res ne vidijo nič, kaj se dogaja že mesec dni spodaj na trgu pod oknom g. župana?

Š 120 miraza so imeli v Mariboru, dne 2. decembra. Mraz je pritisnil nepričakovano v noči od srede na četrtek. V četrtek zvečer se je pojavila v mestu huda megla.

Š Tatvina v tovarni Jugoslovanskega Lloydja. Prikojevalec Ciril Hlavač je v družbi znanega tatu Supantza ukradel 11 celih moških oblek in nekaj drugega blaga. Supantz se je med tem že sam justificiral s samomorom, Hlavač pa je bil zdaj obsojen na 4 mesece ječe.

Primorske novice.

p Gregorčičeve slavnosti se po naši deželi lepo vršijo. Skoraj ni vasi z izobraževalnim društvom, ki bi ne bilo počastilo Gregorčičevega spomina s prireditvijo. Deklamacije, petje, govor — vse o Gregorčiču. Naše srce je radostno, ko pomislimo, kako je naše ljudstvo disciplinirano, navdušeno. En sam poziv v časopisih in že je bilo ljudstvo na svojem mestu, že imamo celo vrsto poročil o slavnostih, o večerih, ki pričajo, da je ljudstvo zrelo in se zaveda pomena, ki ga ima pesnik za nas in ta-

ki večeri za splošnost, ko se znova obnovimo v Gregorčičevem duhu in ponovimo prisega našemu narodu. Videli smo slavnosti v Kobaridu, Kamnjah, Štandrežu, Mirnu, Medani itd. Ne moremo naštetih vseh krajev, posebno danes, ko je stavka prekinila poročanje v časopisih. Stavka je tudi zaenkrat zabranila, da se ni mogla slavnost vršiti še v Solkanu in v Gorici; vrši se pozneje.

p Ponarejeni bankovci. Na Notranjskem so se klatili zadnje čase italijanski trgovci, ki so kupovali večje množine vina. Dajali so po 200 lir na račun in dobili iz 1000 lirskega bankovca, ki so jih dajali, 800 lir. Izkazalo se je, da so vsi 1000 lirske bankovci ponarejeni. Trgovci seveda ne bodo prišli po vino.

p Ravne. V Ravnah pri Cerknem se je osnovalo slovensko prosvetno društvo »Zorac«. — Zgodil se je tudi čuden slučaj, Sin organista Bevk Urh se je udeležil veselice v Šebreljah dne 30. okt., a se ni več vrnil. Domneva se, da se je v temni noči ponesrečil na grdi poti nad prepadi. Vsa poizvedovanja do zdaj so bila brez uspeha.

Gospodarstvo.

BORZA.

Curih. 3. decembra. Devize: Berlin 2.40, Hollandija 186.75, Newyork 523, London 21.14, Pariz 37.85, Milan 22.15, Praga 5.60, Budimpešta 0.75, Zagreb 1.80, Varšava 0.14, Dunaj 0.15, avstrijske krone 0.10.

g Zbirahna vinska trgovina na Štajerskem. Zadnji čas prihaja na Štajersko izredno mnogo vinskih kupcev iz Kranjske, med njimi več Ljubljancov. V Slovenske gorice, Haloze, Jeruzalem vodi to romanje. Te dni je kljub zimi samo v Ormožu izstopilo 10 vinskih kupcev vsi iz Kranjske. Cene se polagoma stabilizirajo: 22—25 kron navadna vina, 26—30 kron že beljša, 30—36 kron najboljša. Zadnje dni so prodali jeruzalema traminca »težkega« 24° celo po 38 kron, dosedaj najvišja cena. Splošna sodba je, da takih močnih vin Štajerska že dolgo ni imela.

g Dobrodihi plačanih taks so znašali v oktobru 25.047.994 dinarjev.

g Brezposelnost v Italiji. Na podlagi statistike ministrstva za javna dela, je bilo v Italiji dne 1. septembra stanja brezposelnosti sledeče: kmetičkih delavcev 69.407, rudarjev 14.272, delavcev v kmetički industriji 25.221, metalurški delavcev 72.775, stavbenih delavcev 130.334, tekstilnih delavcev 66.161, delavcev v kemični industriji 14.972, transportnih delavcev 24.200 in drugih okrog 35.000. — Nobena tovarna ni vzdrževala popolnega obrata.

g Direkcija državnih železnic v Zagrebu razpisuje za 15. decembra t. god. licitacijo za gradnjo inšpektorata državnih železnic v Ljubljani. — Potankosti o ovi jeftimbi (licitaciji) obelodaniene su u službenim novinama. g Naš izvoz v prvih devetih mesecih 1921 je bil sledeč: januar za 198.112.836 din., februar za 148.814.118 din., marec za 227.984.001 din., april za 216.495.185 din., maj za 197.693.239 din., junij za 176.452.603 din., julij za 156.015.799 din., avgust za 151.382.064, september za 201.380.884 din. Skupaj torej blaga za 1.668.780.729 din. Leta 1920. se je v istem času izvozilo blaga v vrednosti 710.454.105 din. Tako se je naš izvoz povečal za 134.39%. — O uvozu nimamo še statistike. Vendar brezdvomno bo naša trgovska bilanca vkljub povečanju izvoza pasivna.

g Iz Avstrije dobimo wagone. Železniško ministrstvo je poslalo na Dunaj delegata, ki bo prevzel od Avstrije 300 tovornih vagonov. Vagoni bodo služili za izvoz domačih produktov.

g Povišanje tarifov v Avstriji. V tekočem tednu so v Avstriji zvišali poštne tarife za 300%. — Ena vožnja na dunajski električni železnici bo stala 30 nem. avstr. kron.

Ljubljanske novice.

lj Mohorjeve knjige so že zdavnej došle. Pridite ponje!

lj Sestanek dobrodelnih društev. V torek na dan sv. Nikolaja ob pol 6. uri zvečer se sestanejo člani vseh Vincencijevih in Elizabetnih konferenc v Dobrodelni pisarni, Poljanski nasip 10, v svrhu skupne akcije za podporo siromakov. (Zveza karitativnih društev.)

lj V »Prosveti frančiškanske župnije« bo predaval v torek 6. decembra ob 8. uri zvečer g. F. Terseglav.

lj Šentjakobska prosveta. Danes zvečer ob 6. uri bo predaval g. stolni vikar Fr. Zabret o velevažnem vprašanju našega časa. Vabimo k obilni udeležbi. Vstop prost.

lj Poročil se je včeraj v frančiškanski cerkvi gospod Franc Doberšek, uradnik Slovenske eskomptne banke, z gđno Vasiliso Pirčevo, hčerko pokojnega ravnateljske idrijske realke g. Maksa Pirca. Bilo srečno!

lj Kaj pa ima opraviti občina s cerkvijo? Tako razočaran povprašuje Slovenski Narod, ko je njegov poročevalec z magistrata izsledil prošnjo ljubljanskih mestnih župnih uradov za draginjsko doklado mestnim župnijskim cerkvencem in orglavcem. Da je organiste in cerkvence, zvest svoji tradicionalni neokusnosti, najprej ozmerjal s »cerkvenimi mišmi«, se ne čudimo. Da je prošnjo vsebinsko skazil, je stvar poštenja ali pa nepoštenja. V prošnji namreč izražajo cerkvena predstojništva skromno željo, da bi do tedaj, ko bodo cerkvene razmere urejene, mestni svet dovolil draginjske doklade po 1000 kron mesečno za orglavca in cerkvenca skupno — za posamezne župne cerkve. Pravno — tega Narodov poročevalec ne ve ali nalašč ne čče vedeti, ko mu ne gre za pravo ampak za udrihnico — je prošnja utemeljena v zakonu, ki je sedaj še vedno veljaven: Če

ni kritja iz tekočega cerkvenega dohodka za te uslužbence, je dolžnost politične oblasti (tu magistrata), da uvede za posamezne župnije konkurenčne obravnave, pri katerih se določi način in višina plače, ki je za vse pripadnike dotične konfesije obvezna in se navadno dobiva potom občinskih doklad. Ker je draginja neznosna, vse državne obveznice, od katerih obresti so dobivali dobršen del tudi cerkvenici, sedaj mrtve, je podan razlog, da morajo iskati cerkvene občine kritja za uslužbence tem potom. Namesto stitnih, dolgotrajnih in tudi troškovitih konkurenčnih obravnay, so cerkvena predstojništva nastopila, prisiljena od razmer, to pot, ker se do male izjeme krije pomejij mesta z razsežnostjo župnij in je v Ljubljani politična oblast in občina eno in isto. Vseled te draginjske doklade ne bi prišla letno niti ena krona na enega katolika, ki jo sme utrpeti tudi tisti, ki ni še formalno odpadel, dasi ne hodi v cerkev, pa vsaj včasih pogleda na javne stolpne ure, ki jih oskrbujejo cerkvenici. In če tudi tega ni, naj bo poročevalca gorko socialno čustvovanje, s katerim simpatizira s temi uslužbenci, vsaj toliko nepapirnat, da skozi leto in dan velikodušno utrpi na žrtvenik socialne bede eno papirnat krono.

lj Redna seja ljubljanskega občinskega sveta bo v torek, dne 6. decembra ob 5. uri popoldne.

lj Prosveta frančiškanske župnije namerava prirediti knjigovodski tečaj. Tečaj bo trajal tri mesece v večernih urah, v prostorih drž. trg. šole pod vodstvom g. Lazarja. V ta namen prosimo člane naše prosvete kot ostalih drugih naših organizacij, ki se nameravajo istega udeleževati, da se priklase od 5. do 10. t. m. od 9. do 12. ure v pisarni frančiškanske župnije ali od 6. do pol 7. ure zvečer v poslovodstvu 1. del. kons. društva Kongresni trg 2. Šolnina znaša za celi tečaj 120 kron, ki se lahko plača v obrokih. Pričetek tečaja se objavi v naših listih.

lj Sestanek Slov. zdr. društva v Ljubljani se vrši v petek, dne 9. decembra t. l. ob pol 5. uri popoldne na dermatološkem oddelku bolnice v Ljubljani. Razgovor radi pogodbe z zavarovalnicami. Zadeva zelo važna tudi za kolege na deželi. — Odbor.

lj Šišensko prosvetno društvo priredi Miklavžev večer v ponedeljek zvečer ob pol 7. uri v gostilni Reininghaus. Miklavž naj se oglasi v nedeljo in ponedeljek popoldne v društvenem prostoru v Reininghausu. Vstopnina po 2 din. in 1 din. Otroci pod 7. letom prosti.

lj Miklavžev večer za revne člane prvega delavskega konsumnega društva. V ponedeljek, 5. t. m. ob pol 7. uri zvečer se bo v spodnjih prostorih prvega delavskega konsumnega društva na Kongresnem trgu št. 2 vršil Miklavžev večer. Opozarjamo vse člane, da je večer namenjen le za obdarovanje otrok revnih članov. Revni člani-stariši bodo dobili k temu večeru na dom posebno vabilo. Če bi bil kdo potrebnih prezrt, naj se zgasi v pisarni. Pripomniti pa je, da je konzumova klet za vse članstvo premajhna, vseled česar naj ostali člani oproste. Vabljeni stariši-člani pa se opozarjajo, da smejo otroci priti k prireditvi le v njihovem spremstvu, sicer ne dobe vstopa.

lj Prosvetna in druga katoliška društva (odseki) mesta Ljubljana, ki se z zastavo udeležijo skupno z zastavo Slov. kršč. soc. zveze slavnostnega zborovanja ob priliki Dijaškega dne, naj se takoj javijo v pisarni SKSZ v Ljudskem domu.

lj Uprava Ljudskega odra ima danes ob 10. uri v Ljudskem domu važno sejo. — Izredno važen sestanek vsega članstva pa se vrši v torek, dne 16. decembra ob 19. uri in ne, kakor je bilo pomotoma javljeno v »Novem času«, v ponedeljek. — Upravnik.

lj Na seji občinskega sodišča dne 2. decembra t. l. se je določila v sporazumu z zastopniki pekovi in pekovski pomočniki, z ozirom na podražitev moke sledeča mapišalna cena za kruhi, in sicer: Beli kruh štruca 1 kg 18 kron 80 vin.; beli kruh štruca pol kg 9 kron 40 vin.; beli kruh štruca četrt kg 4 krone 70 vin.; rženi kruh hlebček 1 kg 15 kron; črni kruh hlebček 1 kg 14 kron; črni kruh hlebček pol kg 7 kron; črni kruh hlebček četrt kg 3 krone 50 vin.; žemlje navadne 1 kg 22 kron 50 vin.; žemlje en kos 4 in pol dkg 1 krono. Občinsko sodišče pozivlja, da kruh ne sme biti lažje kot zgoraj omenjena predpisana teža. Tudi ne sme nikdo peči kruh z lažjo težo in radi tega prodajati z manjšo ceno. Te cene stopijo z dnem 5. decembra 1921 v veljavo.

lj Popularni koncert v dvorani hotela Tivoli v nedeljo 4. t. m. od 15. do 19. ure. Prvovrstni koncertni orkester. Vstopnina prosta. Domače, jetrne, krkave in mesene klobase. Se priporoča Vekoslav Dolničar.

lj Dva požara v Ljubljani. V noči od 2. na 3. t. m. sta bila dva požara v Ljubljani. Zvečer je gorela lesena vojaška baraka z vojaškim skladiščem na Kodelovem. Požar so ljubljanski gasilci hitro pogasili. Ob pol 3. uri ponoči je pa naznanil čuvaj na Grada s streloma velik požar v skladišču Balkana. Goreti je prišla manufaktura v tistem delu skladišča, kjer so pred tolikimi leti v Cinkeljnovi tovarni izdelavali slaščice in ukuhavali sadje. Delavci trdke Balkan so pričeli precej gasti, prihitela je tudi ljubljanska požarna bramba pod vodstvom g. Hojana, ki je neutrudljivo delala. Ker je bil požar zelo velik, je čuvaj na Gradu drugič streljal, na kar so prihiteli na pomoč tudi požarne brambe iz Most, tobačne tovarne in v Viča, iz bližnje Šiške je pa ni bilo. Porečilo se je napornemu delu gasilcev, da se je požar v primeroma zelo kratkem času lokaliziral.

Škoda je velika, a je krita z zavarovalnico. Od blaga, ki je vskladišeno pri špeditorski tvrdki »Balkana«, je pogorelo le par zabojev, ki so pa tudi kriti z zavarovalnico. Vzrok požara še ni pojasnjen.

lj Noblove nagrade. Govori se, da se je upraviteljstvo Noblove nagrade odločilo priznati to nagrado za leto 1922 g. Jakobu Dimniku za njegove številne ganljive spise o globokoverski, vsestransko pravični in zlasti Slovanom naklonjeni dinastiji — Habsburžanov. Čestitamo!

— Umrli so v Ljubljani: Ana Dime, zasebnica, 70 let. — Josp Zupančič, novorojenec, 12 dni. — Helena Hirselj, obč. uboga, hiralica, 63 let. — Marija Bajec, bolniška sestra, 45 let. — Josp Jaklič, zasebnik, 92 let. — Mihael Vončina, vlad. pis. pristav, 56 let. — Fran Mazi, bivši tesar, hiralica, 71 let. — Josp Baselj, mizar, 61 let. — Marija Gradšek, hči posesnika, 22 let. — Krišna Horvat, rejenska, 2 leti. — Marija Lovša, posesnikova žena, 28 let.

lj Zagoreten slučaj. V deželno bolnico so sprejeli Franciško Škodlar, ki je povila v Dravljah dete in je odnesla v Ljubljano. Mrtvo dete ženskega spola so našli in je v mrtvašnici deželne bolnišnice.

lj Beračenje v Ljubljani. Ljubljanska policija je aretirala zaradi beračenja 17 oseb.

lj Nesreče in nezgode. Marija Zavrl je padla na Starem trgu v Ljubljani po stopnicah in se na glavi težko poškodovala. — Romana Šmuga iz Vipave je vrvel v Hodnikovi gostilni v Ljubljani. Franc Hodnik ob tla. Šmuga si je zlomil levo nogo. — Pri podiranju črta na stavbi v pivovarni Union je padel tram na črsto nogo Ivanu Mak vcu. — 2letni Stanko Humar iz Vevč je izlil lonce kroga po sebi in se nevarno opeknel. — Vsi navedeni se zdravijo v ljubljanski bolnišnici.

Cerkveni vestnik.

c Marijina kongregacija za može pri sv. Jožefu ima danes ob pol 4. uri popolne svoj shod pri oo. jezuitih.

c Kongregacija gospa pri oo. jezuitih ima v torek 16 t. m. ob 15. uri sestnec v Marijašcu. Pridite polnoštevilno! — Načelnica.

Orlovski vestnik.

Orel M. O. ima svojo sejo v torek ob 7. uri na portu franc. samostana pred predavnišnim. Ker je seja važna, vabimo vse brate kakor tudi druge prijatelje orlovske misli, da se je gotovo in točno udeležijo.

Poštena sobarica

ki zna tudi šivati, se sprejme takoj v Ljubljani. Ponudbe z navedbo zadnje službe, naj se pošljejo na upravnitvo »Slovenec« pod »Sobarico«. Uvaževalo se bodo ponudbe takih oseb, ki so imele stalnejše službe.

Občinski in župni urad v Sv. Križu pri Kostanjevici razpisujeta službo

obč. tajnika in organista

Pogoji: prosto stanovanje in plača po dogovoru. Ponudbe na občinski urad.

Vešč kovaški pomočnik,

ki bi samostojno vodil kovaško obrt, se išče. Nastop takoj. — Ponudbe naj se pošljajo na: Primož Kunstelj, Radovljica.

Vabilo na

XIX. redni občni zbor

Okrajne hranilnice in posojilnice

v Skofji Loki,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki bodo

v sredo, dne 13. decembra 1921 ob

16. uri (4. uri popoldne) v hranilnični pisarni.

DNEVNI RED:

1. Potrjenje računa za leto 1920.

2. Razdelitev čistega dobitka.

3. Privoljenje remuneracije načelnstvu in nadzorstvu.

4. Slučajnosti in predlogi po § 36. pravil.

Opomba: Ako bi na tem obnem zboru ne bilo zastopano zakonito število zadrug, se bo vršil na istem prostoru in z istim dnevnim redom čez pol ure drug občni zbor, kateri sme brezpogojno sklepati (§ 35. odstavek prvi pravil).

Skofja Loka, dne 29. novembra 1921.

4422 NAČELSTVO.

Kupi se mlad volčji pes

čiste pasme. Ponudbe z navedbo starosti in oca na upravnitvo »Slovenec« pod »Volčji pes 8c. 4428

Rudolf Pecháček

davčni kontrolor

dne 3. decembra po daljšem bolehanju, previden s tolažili svele vere, za vedno ločil od nas, star šele 38 let.

Gor. Logatec, 3. dec. 1921.

Rafaela Pecháček, soproga.

Marija Pecháček, sestra.

Zvonko, Radko, Elči, otroci.

Izpred sodišča.

UMETNOST PRED SODIČEM.

Družba Vulkan je naročila pri umetniku gospodu Francu Kralju reklamni plakat za veliki sejem. Gospod Kralj je izdelal lep, umetniško dovršen plakat, katerega pa tvrdka ni hotela sprejeti, češ da ne more rabiti, ker ni čitljiv in je odklonila tudi honorar, katerega je zahteval. Kralj je znesku 3000 kron. Ker g. Kralj ni dobil plačila, je vložil proti zastopniku omenjene tvrdke tožbo in izplačilo 3000 kron. O zadevi je končno razpravljal svetnik Sajovic dne 3. decembra 1921. Kot izvedenec je bil zaslišan g. akademični slikar Ivan Vavpotič, ki je podal sledeče strokovno mnenje: Kraljev plakat je izdelan tako, da se da takoj porabiti za tisk in ni čola skica. Smatram, da je izveden v načinu, da je umetniški in učinkovit. V kolikor ima besednega teksta, je kurentna pisava za navadnega človeka težko čitljiva, za inteligenta pa je čitljiva. Pisava se ne da popraviti, ne da bi plakat izgubil svoj poseben značaj. Razni češki in nemški umetniki stoje glede plakata na stališču, da mora biti besedni tekst plakata lahko čitljiv in sicer navzlic temu, če je pisava tudi izvirna. Smatram, da je bil Kraljev plakat uporabljiv za veliki sejem in celo učinkovit. Cena 3000 kron je v sedanjih časih pri nas običajna cena za načrt plakata; ker je tožnikov plakat ne samo načrt ampak toliko izvršen, da se lahko neposredno uporabi, smatram ceno po 3000 kron za popolnoma primerno. Češka zveza umetnikov je za načrt plakata soglasno določila kot minimalni honorar 1000 čl. K. kar odgovarja našim 3000 kron. Sodni svetnik g. Lajovic je na to odklonil vse nadaljnje predloge in obsodil naročnika plakata na plačilo 3000 kron g. Kralju in v plačilo Kraljevih pravih stroškov, odmerjenih z 238 kronami.

Žepni koledar

Jugoslav. Kmetke zveze za l. 1922.

je izšel.

Dobi se v tajništvo Jugoslovanske Kmetke zveze (Jugoslov. tiskarna, II. nadstr.), v Jugoslov. bukvarni in v trgovini K. T. D. (prej Ničman).

Cena 18 K.

Poslano.*

Javno vprašanje vsem gg. kolegom zdravnikom, včlanjenim v »Slov. zdravniškemu društvu v Ljubljani«.

Iz dejanskih potreb smo si osnovali »Zdravniško društvo v Mariboru«. Število zdravstvenih in zdravniških vprašanj, ki naravnost kriče po razpravi in odločitvi, postaja vedno večje. Faktorji, ki so bili predvsem poklicani, da skrbijo za njihovo rešitev, so, odkrito povedano, odrekli. Nezadovoljnost velikega števila zdravnikov, da se pri raznih volitvah odločijo le po volji posameznikov, je vedno rastla. Oddaljenost od Ljubljane in posebno obsejne narodne potrebe so v celoti s poprej omenjenimi vzroki vplivale na ustanovitev naše, ga društva. S tem korakom pa nismo nameravali povzročiti nobenega razkola med slovenskimi zdravniki, ampak hoteli smo le doseči intenzivnejše skupno delovanje vseh slovenskih zdravnikov, poglobitev znanstvenega delovanja in določitev smeri za povzdigo narodnega zdravja.

Na naš prijateljski poziv »Slov. zdravniškemu društvu v Ljubljani« k skupnemu delu prejšli smo sledečo resolucijo s sledečim pojasnilom:

»Slov. zdrav. društvo v Ljubljani« je in ostane društvo za vse slovenske zdravnike v Sloveniji na podlagi dosedanjih društvenih pravil. Ker je vstop in izstop iz društva prost, je vsakemu slobodno, ali ostane v društvu ali ne. Pač bomo pa podpirali vsako znanstveno udruženje slovenskih zdravnikov in sodelovali v njih znanstvenem stremeljenju. Vsako cepljenje slovenskega zdravniškega društva v samostojne sekcije se pa odklanja.

»Na odborovi seji 10. novembra 1921 so se določili delegatje za ev. dogovore z mariborskimi kolegi na podlagi te resolucije. Te dogovore smatramo za zelo važne, ker bi kaka eventualna odcepitev vzela štajerskim (!) kolegom vse pravice, ki so

* Uredništvo za spise pod tem naslovom ni odgovorno.

priznane slov. zdravniškemu društvu v Ljubljani, kot zastopniku slovenskih zdravnikov.

Ker je ta resolucija velika žalitev »Zdravniškega društva v Mariboru« in ustvarja nepotreben razkol med slovenskimi zdravniki in ker bi utegnil ta korak ljubljanskega zdravniškega društva usodopolno vplivati na razvoj zdravniških razmer, si usojamo vprašati vse gg. kolege, ki dne 28. oktobra 1921 niso bili navzoči na obnem zboru »Slov. zdravniškega društva v Ljubljani«, ali soglašajo s to resolucijo, katero je sklenila peščica ljubljanskih zdravnikov.

Maribor, na praznik narodnega ujedinjenja 1921.

Dr. Bergmann,
t. č. predsednik.

Dr. Jankovič,
t. č. podpredsednik.

Dr. Dernovšek,
t. č. tajnik.

NAJPRIMERJEJE MIKLAŽEVO DARILLO

je gotovo letošnji žepni koledarček, katerega je izdala tudi letos Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani v prav lepi in priročni obliki. Cena najbolj ši pegamoid-vezavi je 24 K, s svinčnikom 28 K, priprosta a trpežna vezava 16 K.

Najprimernejše darilo za Miklavža so dobre knjige, posebno one, katerih zanimiva pripovedna vsebina ima za podlago mnogo vzgojnega jedra. Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani priporoča v prvi vrsti v ta namen: Robinson starši. Povest s podobami za otroke. Cena 32 kron. Bob za mladi zob. Pesni za mladino. Zbral Cvetko Golar. Vezava 14 kron. Dedek je pravil... I. zvezek: Marinka in škrtalečki. — Bom že šel Pravilici. Spisal Julij Sapsak. 14 kron. — Jan Ledova mladinska knjižnica I. zvezek: Dane. Povest za mladino s 4. slikami Spisal Andrej Rapč. Vez. 16 kron. — II. zvezek: Turki pred sv. Tihom. Zgodovinska povest. Spisal Julij Sapsak. Vez. 16 kron. — Martin Krpan z Vrha. Napisal Fran Levstik. Podobe naslikal Henrik Smrekar. 20 kron. — Anđelček otrokom prijatelj, učitelj in voditelj. Uredil Anton Kržič. Letnik 1895, 1906, 1908, 1912—1916. Vsak letnik velja vezan 20 kron. — Vrtec. Časopis s podobami za slovensko mladino. Uredil Ant. Kržič. Letnik 1910—1911, 1913—1917. Vsak letnik velja vezan 36 kron. — Obnovljeni Vrtec. Mladinska knjižica s slikami. Uredil Ant. Kržič. K 30. — Zvonček. Časopis s podobami. Letnik 1908, 1910, 1912, 1914—1917. Vsak letnik velja vezan 40 kron.

Izjava.

Podpisani obžalujem, da sem, nahujskan po drugih, dne 26. nov. t. l. zvečer napadel g. Ivana Rojino, posestnika in načelnika Požarne brambe v Spod. Šiški št. 59, ter ga občutno žalil. Svoje obdolžitve s tem preklicujem, svoj nastop obžalujem in se zahvaljujem g. Rojini, da je odstopil od zasebne obtožbe.

Spod. Šiška, dne 2. dec. 1921.

JOSIP SEIDL,

posestnik in gostilničar

v Spod. Šiški št. 2.

Intelligentnega, tihega DRUŽABNIKA

z razpoložljivim kapitalom od Dinara 50.000 išče novo literarno podjetje v Jugoslaviji. — Ponudbe pod: »Dinara 50.000« št. 4421 na upravnitvo »Slovenec«.

Krompir za krmilo!

se razprodaja tudi v malih količinah po 3.70 K na Vrtači št. 5. 4431

Pozor, kolesarji!

Poslajte rabljena dvokolesa v popolno prenovu, emajliranje z ognjem in ponikljanje. Na željo se kolesa tudi shranijo čez zimo.

F. Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 4434

POSESTVO se prodaja

po jako nizki ceni, z dvema ulitkarjema. Gospodarstvo poslopuje v dobrem stanju. Redi se lahko 8 govedi in več prašičev. Njive dobro gnojene in lepi gozdovi dobro zaraščeni. Cena po dogovoru. Za nadaljnja pojasnila se obrnite na naslov: ALOJZIJ TOMAZIN, Catež, pošta Turjak. 4429

Proda se dynamo

A. E. G. 150 volt, 0.7 PS, vrtilnega toka 960; nadajlje 1 MOTORNO KOLO 3 PS, znamke »Wanderer« — Kupi se 1 velika ŽELEZNA PEC. — Stadler, Ljubljana, Sodna ulica št. 11. 4435

Pristen »Dolenjček«

posreduje 4423 HRANILNICA NA RAKI.

Pozor Amerikanci!

Na prodaj je

TRGOVSKA HIŠA

v lepem kraju na štajerskem. Pojasnila daje Frane Poglajen, Celje, poštnošteč. 4426

Manjšo HIŠO z vrtom

v Ljubljani ali bližnji okolici kupim. Ponudbe pod »Hiša z vrtom« 4327 na upravnitvo »SLOVENC«.

Meblovana soba sredi mesta za solidnega gospoda se takoj odda. — Naslov pove upravnitvo »Slovenec« pod št. 4412.

Kupim GLASOVIR, že rabljen, ohranjen. Ponudbe na: Poštnošteč št. 1 Raka pri Krškem. 4344

MOKO ima v zalogi trdka Kmet & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 8. Zahtevajte ponudbe.

! Miklavževa darila!

priporoča M. TIGAR, Ljubljana.

Kupujem manjšo komplet posestvo na deželi s pripadajočo hišo, oziroma dvorcem s 5 do 10 sobam; za stanovanje, hlevom resp. garažo. V posest pride okolica Zagreba, Karlovca ali Ljubljane. Pri posestvu mora biti toliko zemljišča, da se pokrijejo stroški vzdrževanja. — Samo pismene ponudbe pod »George II-14« na Interklam d. d., Zagreb, Ilica 21. 4375

Oglasi v »Slovencu«

imajo velik uspeh.

Stavbeno podjetje

Al. in Valentin Accetto,

Ljubljana, Trnovski pristan št. 14,

zaprisežena sodna cenilca, pre-

vezema vsakovrstne visoke stavbe,

izvršitev načrtov in proračunov,

oblastveno koncesionirana posre-

dovalnica za nakup in prodajo

posestev in zemljišč.

Inženier Dr. Miroslav Kasal

ob avstveno poverjeni stavbn. inženier

Ljubljana, Hlinarska ulica št. 2.

Specijalne stavbene podjetje za betonske, talozobutonske in vodne gradnje.

Izraba vodnih sil.

4427

4428

4429

4430

4431

4432

4433

4434

Služba organista, obenem Lovci! Svež »Strychnin«

tajnika na Raki se razpiše. Obstanek za je dospel. Proti oblastvenemu dovoljenju gotovljen. Prošnje s pričevali na župni se razpošilja dnevno. Drogerija »Adrija«, urad do 15. decembra 1921. 4424 Ljubljana. 4410

Večja banka v Ljubljani išče izvežbane uradnike

z odgovarjajočo predizobrazbo. Ponudbe na upravnitvo tega lista pod št. 4420.

I. JUGOSLOVANSKA TOVARNA ZA GUMBE IN KOVINSKE PREDMETE

D. Z. O. Z.

IZDELKI: ROZENI IN UMETNO ROZENI GUMBI ZNAMKA »GALALITI«. USTNJAKI ZA SMOTKE, SVALCICE, PIPE IN ČIBUKI, GUMBI IZ BISEROVINE (PERLMUTIER) ZA PERILO. — DRŽAJI ZA PALICE IN DEŽNIKE IZ NARAVNEGA ROGA.

SLOVENSKA - BISTRICA -

TELEFON ŠT. 5. BANČNI KONTO: OBRATNA BANKA LJUBLJANA, POŠINI ČEK, RAČUN.

ZA PLESKARSKA IN LICARSKA DELA

SE NAJTOPLEJE PRIPORUČA SLAVNEMU OBCINSTVU IN PREČASTITI UHOVŠČINI

☐☐ TONE MALGAJ ☐☐

PLESKAR IN LICAR :: LJUBLJANA :: KOLODVORSKA ULICA 6

Potrebno in koristno je

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju **natančni znesek**, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po poštah Ves to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslanega denarja, čes, bo raje se posli, ker bo misli, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar.

Konecno se obračamo se na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da proročajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše gesto.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

(Za dvakratno objavo v tednu se
racuna 16 kron.)**Priporočajo se sledeče domače tyrdke:**(Za dvakratno objavo v tednu se
racuna 16 kron.)**BARVNI TRAKOVI, OGLJENTI
PAPIR.**Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 3
BATERIJE ZA ŽEPNE SVETILKE
A. Stadler, Sv. Petra cesta št. 23.**FOTOGRAFSKI ATELJE:**Grabec Franjo, Miklošičeva c. 6
IZDELOV. ČAJNEGA PECIVA.
T. Novotny, Opekarska cesta 26.**KNJIGARNE**

Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

KLOBUKI in KONFEKCIJA:

Kunovar Ivan, Stari trg 10.

KLEPARJIKoro T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.**KROJAC.**

Slapar Oroslav, Ravnikarjeva ul. 18.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE

Olup Josip, Pod Irančo.

LEKARNE

»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.

MEHANIČNA DELAVNICA

za pisalne stroje.

Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 3

PARNA PEKARNAJean Schreya nasl. Jakob Kav-
čič, Gradišče št. 5.**PISALNI STROJI.**

Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 3

SPEDIČIJSKA PODJETJARanzinger R., Cesta na južno žele-
znico št. 7-9.Uher F. & A., Selenburgova ulica
4. (Tel. 117.)**SOBNO SLIKARSTVO**

Košek Ivan, Bleiweisova cesta 15.

Žuran Martin, Mestni trg 12.

RAZMNOŽEV. APARATI.

Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 3

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNEN.

Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN**CEMENTOM.**

Erjavec & Turk pri »zlati lopati«

Valvazorjev trg št. 7.

Sušnik Alojzij, Zaloška cesta 71.

VRARSKA POPRAVILNA DE-**LAVNICA.**Seliškar Ivan, Pot v Rožno dol-
no št. 10. (Ceno in točno.)**TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO**

Černe Lud., Wolfova ulica 3.

ZALOGA CEMENTA IN CEM.**IZDELKOV:**

Cihlař Jos., Dunajska c. 67.

ZALOGA POHISTVA

F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

ZALOGA VOLNENIH IN SVILENIH**SIT.**

Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

Inserira te v Slovencu!**Služkinja**se sprejme za v kuhinjo. Vpraša
naj se v Restoraciji »SLON« v
Ljubljani. 4414Tovarna stolov in lesnih izdelkov
sprejme več samostojnih**mizarjev in stolarjev**Stanovanje v hiši. Vpraša se od 12.—13.
pri Josip Stadler, Ljubljana, Sodna ul. 11.**Več strgarskih pomoč-**
nikov sprejme »POLET«, fabrike galan-
terijske robe v Doboju, Bosna.

Državni premogovnik, Velenje, potrebuje

izvežbanega nadmonterjaslovanske narodnosti, z daljšo prakso pri
električnih strojih, pri montaži napeljav
visoke in nizke napetosti ter pri monta-
ranju električnih in parnih strojev. —
Ponudbe z navodilo pogojev ter »spri-
čevali je poslati na gorju naslov. Pred-
nost imajo samci.Hiša pripravna za vsako obrt, zraven
tovarne v ljubljanski okolici, se
proda. — Naslov pove upravnistvo »Slo-
vencu« pod št. 4377.

ŠTAMPILJE
GRAVEUR
ANT. ČERNE
LJUBLJANA
DVORNI TRG 1

Gradbeni podjetja**ing. Đukić in drug**

Ljubljana, Resljeva c. 8.

se pripravljajo za vsa v to

stroko spadajoča dela.

Divjačina in perutnina:ajra, srna, jelena, divja raca, žarana,
erebice, istočevni domači piške, kokoši,
guske, rabe, priarde, purani itd. Kupi v
vsaki množini po najnižjih cenah
— eksport perutnine in divjačine —**E. Vajda, Čakovec, MEDJE.**

Brzojavni naslov: VAJDA ČAKOVEC.

Interurban telefon št. 50. 4274

== JETIKAI ==Specialista za pljučne bolezni dr. Pečnik
ordinira v torek in petek: 11.—12. in
2.—4. ure v Mariboru, Razlagova ul. 21.
Vse druge dni pa št. Juri, ob juž. ž.

Arhitekt in mestni stavbenik

VILJEM TREO

Ljubljana, Gosposvetska c. 10

Telefon interurb št. 103. Ustanovljeno

l. 1850 se priporoča za zgradbe vsen-
vrst ter izvršuje načrte in proračune.**Zahvala.**Za mnogobrojne dokaze sožalja, ki so nam došli
povodom smrti našega nepozabnega soproga in brata,
gospoda**Karola Tauses**za poklonjeno krasno cvetje ter mnogobrojno sprem-
stvo pri pogrebu se tem potom vsem najprisknejše
zahvaljujemo.Posebej pa nas veže dolžnost, zahvaliti se pre-
častiti duhovščini, alav. pevskemu društvu »Slavec«
za ganljive žalostinke, Gostilničarski zadrugi, nje
članom in številnim prijateljem pokojnikovim za ča-
ščeče spremstvo na njegovi zadnji poti.

Se enkrat vsem: Naša najprisknejša zahvala!

Marija Tauses.

Brez vsakega posebnega obvestila.

Potrtim srcem javljamo vsem sorodnikom, znan-
cem in prijateljem tužno vest, da je naš predragi
sopro, oče, stari oče, brat in stric, gospod**Janez Hafner**

mesar in posestnik

danes, v petek, ob pol 8. uri zjutraj, po kratki in
mučni bolezni, prejemši sv. zakramente za umirajoče,
v 80. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspal.Pogreb bo v nedeljo, dne 4. decembra, ob pol
4. uri popoldne, na mestno pokopališče v Škofji
Loki.Svete maše zadušnice se bodo darovale v mestni
župni cerkvi.Nepozabni rajniki bodi priporočen v molitev in
blag spomin!

Škofja Loka, dne 2. decembra 1921.

Zalujoči rodbini:

HAFNER - OGOREVC.Naša nepozabna, vzorna soproga, zlata mamica,
hči, sestra, svakinja in teta, gospa**Marija Lovša, roj. Kalin**

posestnica

se je danes ob 21. uri po dolgi, mučni bolezni, pre-
videna s tolažili sv. vere, v 28. letu svojega življenja,
preselila v večnost.Pogreb drage rajnice bo v nedeljo, dne 4. t. m.
ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, pot na Rakovo jelšo
št. 3 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 2. decembra 1921.

Zalujoči ostali.

Zahvala.

Za izkazano nam sožalje povodom smrti gospoda

Avgusta Tomažič-a

veletrgovca in posestnika v Ljubljani

za poklonjeno krasno cvetje ter za čaščeče spremstvo
pri pogrebu izrekamo vsem našo najsrčnejšo zahvalo.Posebej pa se zahvaljujemo slavnemu pevskemu
društvu »Slavec« za tolažbe polne žalostinke, depu-
taciji telovadnega društva Sokol v Ljubljani za ude-
ležbo pri pogrebu, končno vsem pokojnikovim pri-
jateljem, ki so ga tako številno spremili na njega
zadnji poti.

V Ljubljani, dne 3. decembra 1921.

žalujoče sorodstvo.**ZADRUŽNA BANKA
V LJUBLJANI**

je pričela poslovanje v svojih prostorih

ALEKSANDROVA CESTA 5in se bode bavila z vsemi v bančno stroko
spadajočimi opravili.

